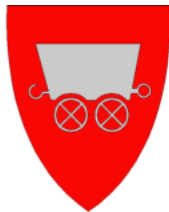

GJERDEVEILEDER

MERÅKER KOMMUNE

Sektor kommunal utvikling

Landbruk

2020

Vedtatt kommunestyret i Meråker 22.06.2020

Lov om grannegjerde

Regulerer retten til å ha, samt plikten til å sette opp og vedlikeholde, gjerder mellom naboeiendommer, og hvordan gjerdet skal være utformet. Viktige punkt fra lov om grannegjerde:

- Gjerdet må ikke være farlig for folk eller husdyr.
- Gjerdet skal være slik at det ikke er til unødvendig eller urimelig ulempe eller sjenanse for naboeiendommen.
- Hytteeier kan aldri kreve at utmarkseier setter opp gjerde mot hyttetomt uten at dette er avtalt.
- Et gjerde som ikke vedlikeholdes skal fjernes, og det må ikke ligge igjen gjerderester som kan være farlige for folk eller husdyr.

Beiterett

Beiteretten er en av de eldste bruksretter som knyttet til norske utmarker. De aller fleste gårdsbruk og reindriften i Meråker har beiterett i utmarka. Det er beiterett uavhengig av grunneiendom i størsteparten av utmarka i Meråker. Det vil si at det også er beiterett i de fleste hytteområdene, både på hyttetomtene og mellom dem. Dette må det tas hensyn til ved inngjerding.

For fritidsbebyggelse i noen regulerte områder er det gitt bestemmelser om inngjerding for fritidstomter.

I kommuneplanens arealdel er det et krav til at det i nye reguleringsplaner for fritidsbebyggelse, skal det inntas i bestemmelsene om inngjerding rundt bygninger og tun.

Alle plikter å settes seg inn i bestemmelsene rundt sin eiendom før denne inngjerdet. Dette for å sikre beitedyra tilgang til kvalitativt gode beiteområder, ettersom områder som er egnet til fritidsbebyggelse ofte ligger i gode beiteområder.

Det kan også framgå av kjøpekontrakten hvordan beiteretten er håndtert, og likedan hva som er tillatt av inngjerding.

Reindriftsloven sier noe om forholdet til annen bruker: «*Grunneier eller bruksberettiget må ikke utnytte sin eiendom i reinbeiteområde på en slik måte at det er til vesentlig skade eller ulempe for reindriftsutøvelse i samsvar med denne lov*».

ANBEFALT GJERDEMÅTE

Et landbruksgjerde skal være minst 1,1 m- høgt og så tett at det stenger ute hest, naut, småfe og rein. Gjerdeholderen må også sørge for at det er lett å passere gjerdet for folk som ferdes etter stier og veger.

Gjerder skal ikke settes opp nærmere enn tre meter fra offentlig vei. Kravet om avstand fra offentlig vei er en av flere restriksjoner til gjerde lang offentlig vei. Dette er regulert i veglova og forskrift om gjerde ved offentlig veg.

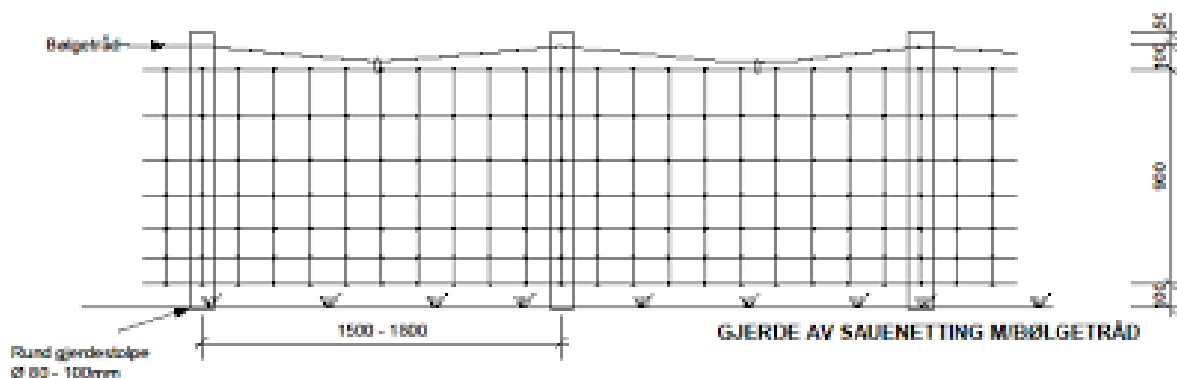
Nettinggjerde

Nettinggjerde er effektivt mot både storfe og småfe. Et Nettinggjerde med materialer av topp kvalitet som er riktig oppsatt og står på god grunn kan stå i mange år forutsett jevnt tilsyn og vedlikehold.

Nettinggjerde kan fort brytes ned av snøen dersom det ikke hektes ned hver høst. Husk å snu nettingmaskene riktig vei ved oppsetting, små masker nederst, store masker øverst. Nederste tråd bør ikke være høyere enn 4-10 cm over marka slik at det ikke er mulig for sau eller lam og stikke hodet under og sette det fast. Her er det viktig å være oppmerksom på ujevnheter og groper i bakken under gjerdet. Disse må fylles igjen, eller tettes på annen måte.

Staturene skal stå så tett at nettingen holder seg stram, ca 1,5 - 1,8 m. mellom hver staur. Dersom det går storfe, hest eller rein på beite bør overtråd brukes slik at dyra ikke bøyer seg over gjerdet for å få tak i godbitene på den andre sida. Da brytes gjerdet fort ned. Et godt alternativ er bruk av bølgetråd (tykk ståltråd). Andre alternativ er bruk av strømtråd på toppen av gjerdet, eller å slå på bord på toppen av gjerdet. Etter 1. januar 2010 er det et absolutt forbud mot å bruke piggtråd i gjerder som styrer dyrs ferdsel. Forbudet gjelder bruk av ny piggtråd.

Nettingen bør være av typen utmarksgjerde eller anna med tilsvarende styrke. Gjerdestolpene må være impregnert, og helst runde. Halvkløvinger har lett for å legge seg over mot den sida som er flat. Dimensjonen på stolpene bør være minimum 8 cm for å tåle belastninga fra snø og beitedyr. Det må i tillegg brukes avstivning/skråband av impregnert materiale i hjørner, ved grunder og lignende.

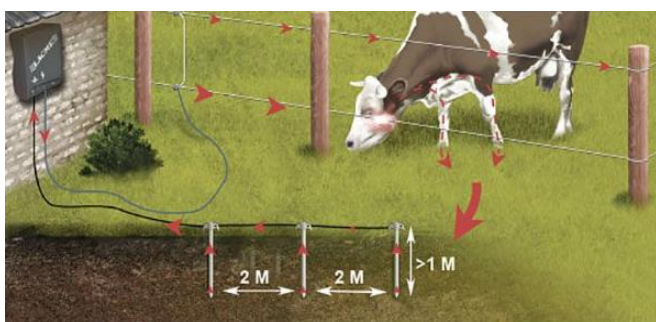

Elektrisk gjerde

Er enkelt å ta opp og ned, særlig ved bruk av selvisolerende stolper i hardplast eller glassfiber. Ved å sette opp impregnert trestaur med isolatorer er det nok å ta ned strømtråden til vinteren. Det må brukes godt synlige polyesterband, ikke ståltråd. 3-tråds-gjerde er nødvendig for å holde sau ute. Sett staturene tett slik at ikke trådene henger, og avstanden fra bakken til første tråd blir jevn. Anbefalt tråd høyde:

30cm + 60 cm + 90cm. Dersom det er problem med at lamma kryper under gjerdet kan en bruke 4 tråder og plassere den laveste tråden bare 10 cm over bakken. Denne tråden bør være koblet bare til jord, og ikke til strøm for å sikre at gjerdet virker.

Det må alltid være strøm på elektrisk gjerde. Elektrisk gjerde krever jevnlig tilsyn for å kontrollere at det er strøm på gjerdet til hver tid. Gras, kvister og lignende som er i kontakt med gjerdet slik at strømmen går til jord kan føre til at det blir svak strøm på gjerdet. Elektrisk gjerde krever en mer gjennomtenkt gjerdetrasé enn nettinggjerde for å sikre god strømføring. En bør velge så rette strekk som mulig, planere ved behov og rydde bred gjerdetrasé for kvist og strå, minimum 2 meter.

Jording. Figur: Nessemaskin

Elektrisk netting eller strømtråd er **IKKE TILLAT** å bruke uten strøm og DAGLIG tilsyn, det er derfor **ikke tillat å bruke som gjerding rundt hytter**. Elektrisk nettinggjerde uten strøm på fungerer omtrent som fiskegarn og kan være dødsfeller for sau – se bilde under, fra en hytte i Oppdal i 2015.

Gjerdeapparatet bør være tilkoblet det elektriske strømnettet, bruk av batteri og solcelle er mer usikkert og krever jevnere tilsyn. God jording er også avgjørende for strømspenninga på gjerdet. Det bør brukes jordspyd av kobber eller galvanisert stål. Jordinga må plasseres minst 10 meter unna jording fra sterkstrømnett, ellers kan en risikere å få full elektrisk spenning ut på elektriskgjerdet ved jordfeil! For at dyret skal få støt fra elektrisk gjerde må jordinga fungere og det må være lite tap fra strømtråden. Med tanke på folk som ferdes i området bør elektrisk gjerde ha skilt med advarsel om at gjerde-trådene er strømførende.

Gjerdetyper av treverk

Skigard, stakittgjerde o.l. må lages så tett at ikke dyr setter seg fast mellom materialene. Avstand fra bakken og innbyrdes avstand mellom materialene bør ikke overstige 10 cm.

Skigard, tann-annorseter.no

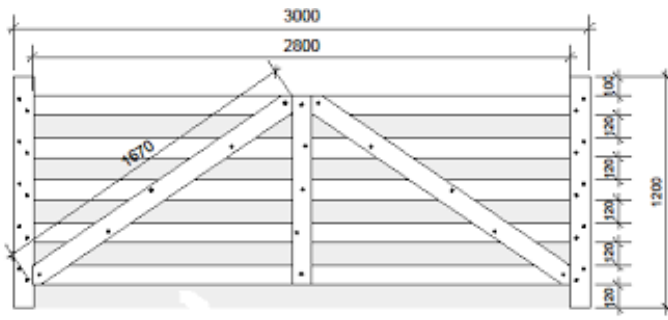
Enkel stakitt, norstrand gjerdefabrikk

Grinder

Må utformes slik at de ikke er til fare for dyra. Spesielt farlig er det hvis mellomrommene blir store nok til at sau/lam får hodet inn, men ikke ut igjen.

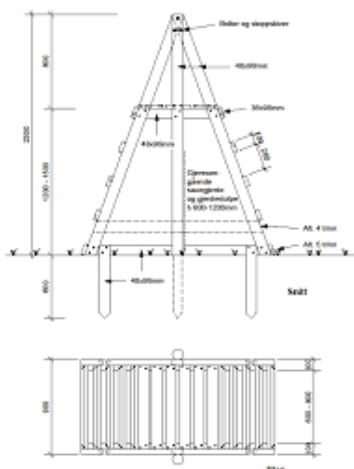
Innbyrdes avstand mellom materialene bør være maks 10 cm, det samme gjelder avstanden fra bakken til nederste fjøl.

Alle trematerialene bør være impregnerte. Dersom grindene er laga av tre er hengsla grinder å foretrekke, ettersom de er enklere å åpne og lukke. Det kan også være aktuelt med ei lita grind for å gå gjennom i eller ved siden av ei stor grind for passering med kjøretøy. Ved beiteområder kan det være lurt å utstyre grinda med skilt som minner folk om lukke grinda. Eventuelt kan svinggrinder eller gjerdeklyv brukes.

Eksempel på 3-meter bred grind (www.nsg.no)

Bruk av gjerdeklyv og svinggrinder er ofte et bedre alternativ enn vanlig grind. Den enkleste formen for gjerdeklyv er en stige på hver side av gjerdet med klatretrinn festet til to gjerdestolper. Stigene er bolta sammen i toppen, og forankra i bakken med påler. Stolpene på sida er høyere enn gjerdet slik at det er noe å holde seg i, og platået på toppen gjør det enkelt å snu seg før man klatrer ned igjen på andre sida av gjerdet. For flere alternativ se www.nsg.no under beitebruk og tekniske løsninger.

Eksempel på gjerdeklyv (www.nsg.no) Stige som gjerdeklyv (<https://turportalen2.wordpress.com/>)

Ei svinggrind eller sluse er et alternativ for kryssing av gjerdet på bakkeplan. Her lager man ei V-forma trakt på den ene sida av kryssingspunktet og ei svinggrind som slår mot ytterpunktene i åpninga på den andre sida. For beskrivelse og tegning se www.nsg.no.

Det er også mulig å utstyre grunder med sjøllukkende mekanismer som fjørsystem eller lignende for å sikre at de blir lukka.

Husk også

Er ditt verandautspring og grunnmur på sæter/hytte tett under, slik at ikke husdyr går seg fast under der? Er dører på uthusene sikret slik at ikke husdyr får dem opp og kan bli stengt inne?

Vedlikehold

Har du satt opp gjerde, er det ditt ansvar at det holdes ved like og ikke blir til nedfalls og dermed farlig for husdyr. Et nettinggjerde som ligger halvveis nede kan være en felle der dyra setter seg fast. Det samme gjelder et strømgjerde uten strøm. Et dårlig vedlikeholdt gjerde kan også føre til at husdyr kommer inn på hyttetunet, men

ikke ut igjen, med det resultat at de tørster i hjel. Alle gjerder må gås over og repareres før beiteslipp om våren. Tidspunkt for beiteslipp varierer både mellom steder i Meråker og mellom år. Fra juni, når det er grønt og graset er 5 cm høgt kan en regne med at det er bufe på beite i Meråker. Alle skog- og utmarksområder i Meråker er reinbeiteområder og rein vil beite før dette tidspunkt. Har du gjerde som grenser mot innmark bør gjerdene være ferdige vedlikeholdt senest 15. mai, mot utmark bør vedlikeholdet være ferdig senest 1. juni.

Aktuelle nettadresser:

Gjerdehold: <https://www.nsg.no/gjerder/category2672.html>

Lov om grannegjerde: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1961-05-05?q=lov%20om%20grannegjerde>

Reindriftsloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2007-06-15-40?q=reindriftslova>

Forskrift om gjerde ved offentlig vei:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1969-10-09-3815?q=forskrift%20om%20gjerde%20ved%20offentlig>

Kartinnsyn Meråker kommune:

<https://www.meraker.kommune.no/tjenester/plan-bygg-og-eiendom/kart/kartinnsyn/>

Har du spørsmål?

Kontakt Meråker kommune tlf.: 74 81 32 00

e-post: postmottak@meraker.kommune.no